

Zapisnik 16. telekonference (TK) Programskega sveta (PS) Sinteza-KCD

TK je potekala dne 17. novembra 2020 med 16.00 in 18.00 uro po naslednjem dnevnem redu:

1. Pregled in odobritev zapisnika 15. TK;
2. Razprava o upokojenski problematiki;
3. Razprava o korupciji;
4. Pismo Pahorju o volilni zakonodaji;
5. Dopis J. P. Damijanu (in eventualno strankam KUL);
6. Vprašanja regionalizacije;
7. Informacija o 2TDK;
8. Razno

Predvsem zaradi razprave pod tč. 2 sta se konference udeležila tudi predsednik ZDUSA g. J. Sušnik in podpredsednica ga. V. Pečnik.

Na TK so bili sprejeti naslednji sklepi in dogovori:

Ad 1) Zapisnik 15. TK se je bil sprejet brez dodatkov in sprememb.

Ad 2) Upokojenska problematika:

Po odličnem uvodu g. Glaviča se je razvila poglobljena razprava, v kateri so bila odprta številna vprašanja, ki kljub ne tako redkim analizam tega področja še nimajo pravih odgovorov. Tako npr. ne vemo, zakaj se v skandinavskih deželah z naraščanjem življenjske dobe sorazmerno podaljšuje tudi obdobje tim. »zdravega življenja« (tja v 70-ta leta, kar omogoča dviganje leta upokojitve), medtem, ko pri nas enako narašča življenjska doba, ne pa tudi dolgost zdravega življenja. Je to povezano s kompleksnim pojmom »upokojenskega standarda«, in, če je, kako? Nam lahko pri nas neugodno razmerje med povprečno plačo in povprečno pokojnino ponudi kakšen odgovor v tej smeri? Se nam »varčevanje« pri pokojninah dvakrat vrača pri zdravstvenih stroških te populacije? Je sedanja nadpovprečna prizadetost upokojencev s korona-virusom tudi posledica »družbene podhranjenosti« upokojencev? Itd.

Vsa ta vprašanja so vodila v naslednje ugotovitve:

- Da je potrebno upokojensko problematiko ločiti na dva dela: v prvem je splot problemov, ki zadevajo sedanje stanje upokojencev. To so predvsem vprašanja socialno-ekonomskega položaja, izobraževanja, bivalnih pogojev, zdravstvenega stanja, socialne vključenosti in dolgoročne oskrbe upokojencev (»upokojenski standard«);
- V drugem delu pa so problemi dolgoročne projekcije položaja upokojencev v hitro starajoči se slovenski družbi in obratno: vprašanje ekonomskih zmožnosti družbe za zadovoljivo reševanje upokojenskih problemov na dolgi rok. Pri tem bo verjetno treba izpostaviti na eni strani »predrago državo« in obsežno korupcijo, na drugi prenizko proizvodno učinkovitost gospodarstva in zlasti dejstvo, da večino ustvarjenih dobičkov poberejo tuji lastniki naših podjetij;
- Glede prvega sklopa vprašanj ZDUS aktivno in celovito, ne pa tudi vselej uspešno, sodeluje z vsemi političnimi strankami, pri čemer je paradoksalno, da so ti naporji najmanj podprti od »stranke upokojencev«, DESUSA. Toda ti naporji so usmerjeni predvsem v ohranjanje sedanjega položaja upokojencev, ki ni zadovoljiv, ne pa njegovega izboljšanja;
- Ob tem je jasno, da Demografski sklad v sedaj predvideni obliki ne rešuje niti aktualnih problemov upokojencev, niti dolgoročnih strukturnih problemov družbe, zato je treba dati prednost Zakonu o dolgoročni oskrbi;
- Glede strukturnih dolgoročnih problemov družbe zaradi staranja je bilo dogovorjeno, da se pripravi širši pregled podatkov, dejstev in problemov in z njimi opozori odgovorne organe, da je ta vprašanja

treba reševati zdaj, sicer bodo postala nerešljiva. Ta opozorilni tekst bosta pripravila Glavič in Radonjič, v delovni skupini pa bo sodeloval tudi predstavnik ZDUSA (ime sporočijo). Gradivo bo pripravljeno tako, da bi lahko v razpravo pritegnili tudi druge civilne iniciative, zlasti organizirane skupine starejših sociologov, pravnikov, ekonomistov, itd.

Ad 3) Koruptivnost:

Vztrajati je treba na predlogu, da skupaj z Državnim svetom sprožimo akcijo za intenziviranje boja proti korupciji. Dodaten pregled in ocena sprejete novele k ZIK, ki jo je pripravil D. Radonjič, potrjuje, da so nekatera področja problemov še naprej zakonsko slabo pokrita. To so zlasti:

- Spremljanje izvora premoženja in neskladja s trošenjem (ustanovitev finančne policije?);
- Odvzem nezakonito pridobljenega premoženja;
- Zaščita žvižgačev.

Ad 4) Pismo (šesto letos) predsedniku Pahorju:

Glede prenove volilnega sistema je treba vztrajati pri sestanku s Predsednikom Pahorjem (Marc, Pintar) in pri zahtevi, da oblikuje »**nacionalni svet**« (komisijo CD) za pripravo celovitega predloga nove zakonodaje. Jasno je, da ta zakonodaja ni in ne more biti v domeni samo političnih strank. Na volitvah državljani izberejo ljudi, katerim začasno prenesejo svojo suverenost z vsemi zadolžitvami in odgovornostjo. Način izbora je stvar volivcev, ne izbrancev. V najboljšem smislu lahko govorimo o nekakšni »družbeni pogodbi« med volivci in političnimi strankami, nikakor pa ne moremo sprejeti sedanjega diktata političnih strank, ki volilni sistem razumejo kot orodje za neomejeno re-elekcijo obstoječe politične (strankarske) nomenklature.

Če do tega sestanka ne pride, bomo na naslednji seji PS razpravljali o možnosti, da SINTEZA sama oz. v sodelovanju z ZDUSOM in sindikati ustanovi tak Svet. Medtem pa je treba poskušati (vsi člani PS) prebiti embargo, ki ga imajo mediji do take razprave.

Ad 5) Podpora koaliciji KUL:

Dogovorjeno je bilo, da se pismo z razmisleki o programu bodoče vlade pošlje samo J. P. Damijanu, ne pa tudi strankam KULA. Navori za zamenjavo vlade so nujni in jih v SINTEZI-KCD podpiramo, saj premier sedanje vlade g. J. Janša iz dneva v dan bolj zgublja stik s politično realnostjo.

Ad 6) Regionalizacija:

Razprava je pokazala, da projekt oblikovanja regij (pokrajin) vse bolj boleha za kronično slovensko boleznijo »drobljenja«, pri tem pa se zgubljajo namen, kriteriji in cilji ustanovitve pokrajin. Uveljavljajo se lokalni interesi bodočih »regionalnih voditeljev«, predvsem zaradi sle po oblasti in upravljanjem denarja, kot se je to zgodilo pri ustanavljanju občin.

Na to temo bo g. Radonjič pripravil zapis, s katerim bomo poskušali opozoriti pristojne, predvsem Predsednika Pahorja, na nevarnost naraščanja števila predvidenih pokrajin.

Ad 7) 2TDK:

Pintar je opozoril, da sedanja vlada ne kaže interesa za odpravo napak, nerešenih problemov in zamud pri gradnji drugega tira (ta po njegovem mnenju ne bo zgrajen pred letom 2030!). Namesto tega vlada s tajnim predlogom DZ komisijam išče soglasje za ponovno vključitev Madžarov v sofinanciranje projekta, kar odpira številna vprašanja in veliko korupcijsko tveganje. Prav dejstvo, da razpravo o projektu, financiranem s sredstvi davkoplačevalcev, zapira s klavzulo »tajno«, kaže na nedemokratičnost sedanje oblasti.

Pintar bo pripravil glede tega vprašanje za J. P. Damijana, ki se je v preteklosti veliko ukvarjal z 2TDK (bil je tudi nosilni avtor alternativnega zakona). Tekst bo še ta teden na razpolago članom PS za dopolnitve.

Ad 8) Pod točko **Razno** ni bilo predlogov in razprave.

Zapisnik sta pripravila E. M. Pintar in M. Marc

